

SBORNIK

ZAKONAH I NAREDABAH

valjanih za kraljevinu

HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina

1875.

Komad XXV.

Izdan i razposlan dne 21. kolovoza 1875.

Br. 52.

Naputak

o djelokrugu i poslovnicih vieća i ureda za zemaljsku statistiku u Hrvatskoj i Slavoniji.

Da se provede zakon od 18. veljače 1875. ob ustroju ureda i vieća za zemaljsku statistiku u Hrvatskoj i Slavoniji, izdaje se ovim, pošto se prije saslušalo zemaljsko statističko vieće, sljedeći naputak o djelokrugu i poslovnicih statističkoga vieća i statističkoga ureda.

A. Zemaljsko statističko vieće.

I. Djelokrug zemaljskoga statističkoga vieća, prava i dužnosti njegovih članova.

§. 1.

Predsjednik zemaljskoga statističkoga vieća jest ban, a namjestnikom mu njegov zakoniti zamjenik.

§. 2.

Statističko vieće sastoji se:

- a) Od zastupnikah pojedinih upravnih strukah;
- b) od vještakah, imenovanih banom.

§. 3.

Statističko vijeće vlastno je, izabirati si dopisujuće članove, koji će samo, ako su pozvani, moći prisustvovati sjednicam vijeća, a vlastno je takodjer pozivati u svoje sjednice strukovnjake nečlanove i pitati jih za njihovo mnijenje.

§. 4.

Statističkomu je vijeću zadaćom, podupirati kr. zemaljsku vladu i c. kr. glavno zapovjedništvo kao krajišku zemaljsku upravnu oblast svojim savjetom o svih pitanjih, tičućih se zemaljske statistike i udarati pravac djelatnosti na polju službene statistike tako, da će ova udovoljivati zahtjevom i uprave i znanosti.

§. 5.

Za to ima statističko vijeće izjavljivati svoje mnijenje:

1. O načinu, kako će se po statističkom uredu sakupljati podaci o zemaljskoj statistici;
2. o formularih, što jih je ured voljan prihvatiti i napokon
- 3: o publikacijah što jih kani izdati statistički ured.

§. 6.

Izjave statističkoga vijeća uvršćivati će se kao zaključci u zapisnik, te se predlagati banu odnosno njegovu zamjeniku, da jih potvrdi i da se nakon njegove potvrde izvrše.

§. 7.

Članovi statističkoga vijeća vlastni su:

- 1) Ugledadati sve spise statističkoga ureda;
- 2) predlagati u sjednici predloge te poticati tuj predmete one, kojih neima u dnevnom redu, ustanovljenom za sjednicu;
- 3) zahtjevati, da se njihova mnijenja, ako se razlikuju od zaključakah većine, napose uvrste u zapisnik;
- 4) služiti se knjigami, zemljovidima i drugim isbirkami statističkoga ureda.

§. 8.

Članovi statističkoga vijeća promiču njegovu zadaću, prisustvujući sjednicam (ako su u Zagrebu), preuzimljući referate i radeći u posebnih odborih.

§. 9.

Dopisujući članovi promiču u svom djelokrugu interese statističkoga vieća, izjavljuju svoje mnijenje, kad se to od njih uztraži, skupljaju, ako je potrebno i njim moguće, te izradjuju statističke podatke i učestvuju napokon kod razpravah, kojim su pozvani.

§. 10.

Dopisujućim je članovom slobodno, služiti se knjižnicom statističkoga ureda i statističkom gradjom, što ju je ovaj sakupio, no samo, ako to dopušta redovita služba ureda. Svaki dopisujući član dobivati će po jedan iztisk publikacijah statističkoga ureda.

II. Poslovník statističkoga vieća.

§. 11.

Sjednicam zemaljskoga statističkoga vieća predsjeduje ban, a ako je on prepriečen, njegov zakoniti zamjenik.

§. 12.

Predsjednik sastavlja posebne odbore, te je vlastan prisustvovati njihovim sjednicam.

§. 13.

Predsjednik riešava prešne ili manje važne predmete preko statističkoga ureda, a ostale dodjeljuje budi pojedinim članovom statističkoga vieća kao izvestiteljem, budi posebnim odborom.

§. 14.

Predsjednik podpisuje sve odpravke zemaljskoga statističkoga vieća.

§. 15.

Tajnikom statističkoga vieća jest predstojnik statističkoga ureda.

On će bditi nad pisarničkimi poslovima vieća, što jih obavlja osoblje statističkoga ureda, pozivati članove u sjednice i posebne odbore, ustanovljivati pri volom predsjednika dnevni red sjednicam statističkoga vieća, nadzirati sastavljanje sjedničkih zapisnikah i izradjivanje izvodah iz ovih zapisnikah, što će jih donositi službene novine.

§. 16.

Perovodjom statističkoga vieća jest pristav statističkoga ureda. On izrađuje pod nadzorom tajnikovim sjedničke zapisnike i izvode iz ovih zapisnikah, podupire tajnika u drugih njegovih poslovih i zamjenjuje ga, ako je on zapriečen.

§. 17.

Statističko vieće sastajati će se redovito svakoga mjeseca, al se mogu uricati i vanredne sjednice.

§. 18.

Početkom svake sjednice pročitati će se zapisnik posljednje sjednice, a pošto ga je vieće ovjerovilo, izvjestit će tajnik vieće o djelatnosti statističkoga ureda, i raznih postojećih već odborah i priobćiti mu, koji su spisi unišili i što se š njimi učinilo.

§. 19.

Zaključke stvara absolutna većina prisutnih članovah. Predsjednik glasuje amo, kad su se glasovi razpolovili.

§. 20.

Posebni odbori vlastni su takodjer dozivati vrstake svojim razpravam.

B. Statistički ured.

1. Svrha i zadaća statističkoga ureda.

§. 1.

Statističkomu je uredu svrhom i zadaćom, skupljati što podpunije i pouzdanije zemaljske statističke podatke, izpitivati jih, redati i tako obavljati, da će oni služiti legislativnim, znanstvenim i praktičnim svrham.

2. Organizacija statističkoga ureda.

§. 2.

Ured za zemaljsku statistiku samostalan je u strukovnoj svojoj djelatnosti, u službenih pako i disciplinarnih odnošajih podređen kr. zemaljskoj vladi, odjelu za unutarnje poslove.

§. 3.

Način, kako će se obradivati službena statistika glede poslova zajedničkih po zak. čl. I. 1868. kraljevini Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji, te kraljevini Ugarskoj, ustanovit će se dogovorno s dotičnim zajedničkim ministarstvi.

§. 4.

Statističkomu je uredu na čelu njegov predstojnik, koji odgovara za sav rad ureda i koga će, bude li odsutan ili drugimi uzroci zapriečen, zastupati njegov namjestnik.

§. 5.

Svukoliku statističku gradju neka strukovno osoblje ureda izradjuje po slijedećih razdjelih:

- 1) Statistika geografskih i topografskih odnošaja;
- 2) statistika žiteljstva;
- 3) statistika narodnoga i državnoga gospodarstva;
- 4) statistika državnih i socijalnih odnošaja.

§. 6.

Manipulacionalni posao (uručbeni zapisnik, ekspedit i registratura) povjerit će se posebnomu osoblju.

§. 7.

Predmeti, što ih statistički ured nemože riješiti sam u svojem djelokrugu, već o kojih mora svoje mnijenje i svoje predloge podastirati banu odnosno njegovu zamjeniku da on odluči, jesu:

- a) Osobne i disciplinarne stvari, tičuće se osoblja statističkoga ureda, podjeljivanje nagrada, remuneracija za vanredne radnje, predujmova na plaću i dopustah.
- b) Nagradjivanje onih osoba, koje nesluže statističkomu uredu.
- c) Odobravanje pogodba ob uslugah za plaću, narukah.
- d) Odlučivanje o statističkih poslovih, potičućih od državnoga zajedinstva s kraljevinom Ugarskom.
- e) Drugi predmeti, o kojih predstojnik statističkoga ureda, drži, da jih nemože riješiti sam.

§. 8.

Predmete, pridržane banovoj odluci, podnosit će mu statistički ured posebnimi izvješćima.

§. 9.

Za namirivanje manjih troškovah doznačivati će se posebna naklada, koju će rukovoditi predstojnik.

§. 10.

Do predmetah, navedenih u prijašnjih §§-ih, radi statistički ured (u strukovnih pitanjih na temelju mnijenja izjavljena statističkim viećem) samostalno i dopisuje s toga o svih u njegov djelokrug spadajućih poslovi samostalno i pod svojim posebnim pečatom s oblastni državnimi, crkvenimi, javnimi zavodi i društvu u zemlji — §. 5. zakona od 18. veljače 1875. — sa statističkimi uredi drugih državah i raznih gradovah, s pripravljujućimi odbori sunarodnoga statističkoga kongresa itd.

3. Skupljanje statističkih podatakah.

§. 11.

Da uzmogne udovoljivat svojoj zadaći, dobivati će statistički ured:

- a) Djela tiskana ili litografirana, što jih izdaje kr. zemaljska vlada i c. kr. krajiško glavno zapovjedništvo;
- b) tiskopise sabora;
- c) predloge, predložene zemaljskimi enquentnimi povjerenstvi i operate ovih povjerenstvah.

§. 12.

Kad uztreba sakupiti po cijeloj zemlji novih statističkih podatakah, a skupljanja toga nije odredio posebni zakon, učiniti će što je potrebno dotična centralna upravna oblast. Sakupljivanje određuje za tim statistički ured, te će se uticati upravljajućim oblastim samo, ako njegove odluke nisu našle odziva u dotičnih organah.

§. 13.

Statistički ured blije nad tim, da mu se točno i u propisanih rokovih šalju podatci od oblastih državnih, crkvenih, javnih zavodah i društvah u zemlji.

§. 14.

Ako oblasti, zavodi, društva, dužni podnositi statističkih podatakah, nezadovolje svojoj dužnosti ili ako su jim podatci netočni i nepouzđani, sakupiti će se oni po statističkom uredu, ako to na predlog njegov odredi vlada, o trošku dotičnoga organa.

§. 15.

Da bolje uzpozna odnošaje i ciele zemlje i pojedinih joj krajevah i

mjestah, obaći će, ako privoli ban, predstojnik statističkog ureda ili koji činovnik ureda, određen predstojnikom razne krajeve zemlje i ondje sam neposredno kupiti potrebne podatke.

§. 16.

Statistički je ured dužan gradju, ulazeću redovito ili sakupljenu u posebne svrhe držati u evidenciji tako, da će, kad se god od njega uztraži, moći odgovoriti na razna pitanja, tičuća se zemaljske statistike.

4. Publikacije statističkoga ureda.

§. 17.

Gradju, što ju je ured sakupio, objavljuje on u svojim publikacijah.

§. 18.

U publikacije statističkoga ureda spadaju:

- a) Godišnjak, u kom će se počam od god. 1874. u kratkih sumarnih pregledih objavljivati statistički podatci;
- b) službene statističke objave, u koje će se uvršćivati predmeti, kojim se hoće obširnije tumačeci tekst.

Službene statističke objave izlazit će u svežćicah, te će jih statistički ured izdavati, ako je sakupio već dosta gradje, i ako mu dopusti njegov proračun.

- c) Vanredne publikacije

Ove će se izdavati, kad bude potrebno i kad to dopuste okolnosti.

§. 19.

Osim izdavanja ovih saboru, vladi i obćinstvu namienjenih publikacijah dužan je još statistički ured:

Sastavljati vladi statističke izkaze u legislativne i upravne ili znanstvene svrhe, i kad uztreba, skupiti za ove izkaze i gradju; —

zajedno sa statističkim viećem ocienjivati i izjavljivati svoje mnienje o formularih i upitnicah, što jih je sastavila vlada, da se po njih sakupe podatci u posebne legislativne ili administrativne svrhe; —

gradju, unišlu ovim načinom, redati, sastavljati u svrhu, priobćenu mu vladom i po njezinoj želji.

§. 20.

Statistički ured brinuti će se sam za redakciju, tisak i potreban

broj iztisakah svojih publikacijah, te će ove izlaziti nakladom ureda za zemaljsku statistiku u Hrvatskoj i Slavoniji,

5. Sunarodna i znanstvena statistička djelatnost.

§. 21.

Statistički ured, osvrćući se i na sunarodnu statistiku, obćiti će sa statističkimi uredi inozemstva, slati jim u zamienu svoje publikacije, sakupljati od njih potrebite podatke, al i on njim priobćivati podatke o Hrvatskoj i Slavoniji, što jih oni od njega uztraže.

§. 22.

Kako je unapriedjivanje i promicanje zemaljske statistike jednom od glavnih zadaćah statističkoga ureda, nastojati mu je i oko toga, da se njegovu radu pridružuju strukovnjaci te će, ako mu bude možno i ako privoli ban, nagradjivati njihove književne radnje, i podupirati izdavanje posebnih statističkih djelah.

§. 23.

Da uzmogne znanstveno gojiti statistiku, stvarati će si statistički ured knjižnicu i sabirati sbirku zemljovidah. Kako će se knjižnicom i sbirkom zemljovidah služiti i članovi statističkoga vieća i osoblje statističkoga ureda, uredit će poseban naputak o knjižnici statističkoga ureda.

§. 24.

O nutarnjem poslovanju statističkoga ureda izdati će se poseban naputak.

Br. 14484.

Nazočni naputak o djelokrugu i poslovnicih vieća i ureda za zemaljsku statistiku u Hrvatskoj i Slavoniji ovim se potvrđuje.

U Zagrebu dne 2 kolovoza 1875.

(M. P.)

I. Mažuranić s. r.